DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-106
УДК 338.24:504.03:502.131.1(477)

Глущенко Андрій Миколайович
кандидат економічних наук, докторант,
Академія праці, соціальних відносин і туризму
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1897-4837

Andrii Glushchenko
Academy of Labour, Social Relations and Tourism

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

INSTITUTIONAL SUPPORT FOR DECARBONIZATION POLICY IN UKRAINE: PROBLEMS AND REFORM PROSPECTS

Анотація. Стаття присвячена дослідженню інституційного забезпечення політики декарбонізації в Україні в умовах сучасних кліматичних викликів та євроінтеграційних процесів. У роботі обґрунтовано, що декарбонізація виступає ключовим напрямом трансформації сучасної економіки та передбачає системні зміни в енергетиці, промисловості, транспорті та інших секторах господарювання. Проаналізовано функціонування системи державного управління у сфері кліматичної політики, визначено ключові інституційні дисфункції, зокрема фрагментованість повноважень, недостатній рівень міжвідомчої координації та відсутність єдиного центру управління. Узагальнено міжнародний досвід та здійснено порівняльний аналіз моделей управління в Україні та Європейському Союзі. Обґрунтовано напрями вдосконалення інституційного забезпечення, спрямовані на підвищення ефективності реалізації політики декарбонізації.

Ключові слова: декарбонізація, кліматична політика, інституційне забезпечення, державне управління, низьковуглецевий розвиток.

Summary. The article provides a comprehensive and systematic analysis of the institutional framework underpinning decarbonization policy in Ukraine in the context of escalating global climate challenges and the country's ongoing European integration trajectory. The study argues that decarbonization constitutes a central vector of structural economic transformation, necessitating profound and coordinated changes across key sectors, including energy, industry, transport, and related domains. It is demonstrated that the effectiveness of climate policy implementation is critically contingent upon the quality of institutional arrangements, particularly the clarity of mandates, the coherence of intergovernmental coordination, and the efficiency of governance mechanisms. The paper examines the current configuration of public administration in the field of decarbonization in Ukraine and identifies the principal institutions responsible for the formulation and execution of climate policy. The analysis reveals a set of systemic deficiencies that undermine policy effectiveness, including institutional fragmentation, overlapping competencies, insufficient interagency coordination, and the lack of a centralized coordinating body. These institutional weaknesses are shown to significantly constrain the attainment of strategic climate objectives and hinder the overall policy coherence. The study also investigates the role of financial instruments in facilitating decarbonization, highlighting the importance of innovative mechanisms such as green bonds and ESG-oriented investments in mobilizing capital for environmentally sustainable projects. It is substantiated that the development of effective financial support systems is an essential prerequisite for advancing a low-carbon development pathway. Based on the findings, the article proposes a set of theoretically grounded and practically oriented recommendations aimed at strengthening the institutional support of decarbonization policy in Ukraine. The practical relevance of the research lies in its applicability to the design and implementation of national climate policy and to the process of aligning Ukrainian regulatory frameworks with European Union standards.

Keywords: decarbonization, climate policy, institutional support, public administration, low-carbon development.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобальних кліматичних змін питання декарбонізації економіки набуває стратегічного значення для більшості країн світу. Для України ця проблема є особливо актуальною з огляду на високий рівень енергоємності економіки, значну залежність від викопних енергоресурсів та необхідність виконання міжнародних зобов'язань у сфері кліматичної політики. За даними Міжурядової групи експертів зі зміни клімату, для обмеження

© Глущенко А.М., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

глобального потепління на рівні 1,5°С необхідно скоротити глобальні викиди парникових газів приблизно на 43% до 2030 р. порівняно з рівнем 2019 р. [6, с. 59]. Водночас, за оцінками міжнародних організацій, зокрема International Energy Agency та World Resources Institute, енергетичний сектор є основним джерелом антропогенних викидів парникових газів і формує близько 75% їх загального обсягу у світі, що визначає його ключову роль у процесах декарбонізації [3; 5] . Разом з тим, курс на європейську інтеграцію та наближення до стандартів Європейського Союзу передбачає впровадження ефективних інституційних механізмів реалізації політики декарбонізації.

Незважаючи на наявність стратегічних документів і нормативно-правової бази, інституційне забезпечення політики декарбонізації в Україні залишається недостатньо ефективним. Система державного управління у цій сфері характеризується фрагментованістю, нечітким розподілом повноважень між ключовими органами влади та відсутністю належної міжвідомчої координації. Додатковим викликом є вплив воєнних дій на економіку України, що змінює пріоритети державної політики та обмежує ресурси для впровадження екологічних реформ. Водночас процес повоєнного відновлення створює унікальну можливість для структурної трансформації економіки на засадах низьковуглецевого розвитку.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження інституційного забезпечення політики декарбонізації в Україні, виявлення його ключових недоліків та обґрунтування напрямів удосконалення з урахуванням сучасних викликів і європейського досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання декарбонізації економіки та формування ефективного її забезпечення кліматичної політики досліджуються як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі. Так, К. Павлов разом зі співавторами порівнюють результативність управління енергетичним переходом України з Польщею, Румунією та Словаччиною, пов'язуючи відставання України з інституційною крихкістю, регуляторною невизначеністю та слабкою стратегічною координацією [12].

О. Люлов разом зі співавторами аналізував вплив інвестиційних та інституційних детермінант на подолання в Україні розриву між фактичним рівнем енергоефективності та його економічно обґрунтованим рівнем [7]. Дослідженню інструментів і механізмів політики декарбонізації в Україні присвячені роботи А.А. Макуріна, О.В. Усатенко, Н.Л. Шишкової [8], Г. Купалової, М. Дуднік [16], К.В. Гнедіної, А.В. Сороки [13], В. Горбач [14].

Найбільший науковий доробок зосереджений у сфері фінансових та стратегічних аспектів декарбонізації, проте інституційна складова цього процесу, зокрема питання ефективності взаємодії органів державної влади та формування цілісного механізму реалізації кліматичної політики, залишається недостатньо дослідженою. Саме це визначає доцільність подальшого наукового аналізу та актуальність обраної тематики, обумовлюючи необхідність розроблення рішень для вдосконалення системи управління декарбонізацією, що відбуватиметься в умовах післявоєнного відновлення України.

Метою статті є проведення комплексного аналізу інституційного забезпечення політики декарбонізації в Україні, визначення ефективності функціонування та взаємодії ключових державних інституцій, виявлення системних недоліків існуючої моделі управління та розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо її вдосконалення з урахуванням європейського досвіду та сучасних трансформаційних викликів.

Важливим фактором формування політики декарбонізації в Україні є міжнародні зобов'язання, зокрема участь у Паризькій угоді, яка визначає глобальні орієнтири скорочення викидів парникових газів. Виконання цих зобов'язань потребує адаптації національної політики до міжнародних стандартів, що також актуалізує питання ефективного інституційного забезпечення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується активним впровадженням нових фінансових механізмів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку та протидію зміні клімату. У цьому контексті особливого значення набувають «зелені» облігації та ESG-інвестиції, які формують нову парадигму фінансування, що поєднує економічні, екологічні та соціальні цілі. Зазначені інструменти забезпечують мобілізацію капіталу для реалізації екологічно орієнтованих проєктів і сприяють підвищенню інвестиційної привабливості економіки [13; 14].

Разом з тим ефективність використання «зелених» облігацій та ESG-інвестицій безпосередньо залежить від якості інституційного забезпечення. Відсутність чітко визначених правил, належної координації та контролю за використанням коштів обмежує можливості їх застосування та стримує процес декарбонізації економіки. Це свідчить про необхідність розвитку інституційної інфраструктури, яка забезпечує декарбонізацію економіки і сприяє залученню інвестицій.

Інституційне забезпечення політики декарбонізації в Україні формується через систему органів державної влади, діяльність яких спрямована на реалізацію кліматичних цілей, скорочення викидів парникових газів та трансформацію економіки відповідно до принципів сталого розвитку. Ефективність цієї системи значною мірою залежить від

чіткості розподілу повноважень, узгодженості дій між інституціями та наявності дієвих механізмів координації.

Ключову роль у формуванні державної кліматичної політики відіграє Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, яке відповідає за розробку стратегічних документів, імплементацію міжнародних кліматичних зобов'язань та моніторинг викидів парникових газів. Саме цей орган визначає загальні напрями екологічної політики та координує діяльність у сфері охорони довкілля [15].

Водночас Міністерство енергетики України забезпечує реалізацію політики у сфері енергетики, зміни у якій є ключовими для прогресу декарбонізації. До його повноважень належить формування та реалізація державної політики щодо розвитку відновлюваних джерел енергії, трансформації енергетичного сектору, ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів та енергозбереження.

Регуляторну функцію у сфері енергетики виконує НКРЕКП (Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), яка встановлює тарифи, формує правила функціонування енергетичних ринків і створює економічні стимули для впровадження низьковуглецевих технологій, зокрема в енергетиці.

Органи місцевого самоврядування відіграють важливу роль у реалізації політики декарбонізації на локальному рівні, зокрема їх участь охоплює розроблення та впровадження місцевих планів дій у сфері клімату та енергетики, розвиток енергоефективності у житлово-комунальному господарстві, модернізацію систем теплопостачання, підтримку проєктів відновлюваної енергетики на місцевому рівні, управління відходами з урахуванням принципів скорочення викидів парникових газів, а також розвиток сталої міської мобільності. Крім того, органи місцевого самоврядування забезпечують імплементацію національної кліматичної політики з урахуванням територіальних особливостей та сприяють залученню інвестицій у «зелені» проєкти на місцевому рівні.

Разом із тим, аналіз інституційної структури свідчить про наявність системних проблем, що знижують ефективність реалізації політики декарбонізації. Зокрема, простежується інституційна фрагментованість, яка проявляється у розпорошуванні повноважень між органами влади, недостатньому рівні міжвідомчої координації та відсутності централізованого механізму управління процесами декарбонізації.

Зокрема, Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, яке поєднує економічний і природоохоронний блоки, відповідає за кліматичну звітність та інвентаризацію викидів парникових газів, Міністерство енергетики України відповідає за державну політику у сфері відновлюваних джерел енергії, Держенергоефективності (Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України) – за політику щодо підвищення енергетичної ефективності та використання альтернативних видів палива. Додатково НКРЕКП, не формуючи державну політику, впливає на економічні параметри декарбонізації через тарифне регулювання та створення умов для інвестицій (табл. 1).

Недостатня узгодженість стратегічних документів і управлінських рішень між рівнями влади знижує ефективність кліматичної політики та призводить до нераціонального використання ресурсів. Це зумовлює необхідність удосконалення інституційного забезпечення декарбонізації шляхом чіткого розмежування повноважень, посилення координації та формування єдиного центру стратегічного управління. У цьому контексті ключова роль належить Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства України, яке має узгоджувати цілі декарбонізації з економічним розвитком.

Спільною інституційною проблемою органів державної влади України є обмежена кадрова спроможність у сфері реалізації кліматичних реформ, зокрема дефіцит фахівців для впровадження політик масштабу Європейська зелена угода. Це зумовлює потребу у залученні міжнародної технічної допомоги для підвищення кваліфікації та адаптації європейських підходів до декарбонізації.

Саме тому для вирішення зазначених проблем доцільним є звернення до міжнародного досвіду формування та реалізації політики декарбонізації. Практика розвинених країн свідчить, що ефективність кліматичної політики значною мірою залежить від наявності чітко структурованої інституційної моделі управління, яка передбачає визначення єдиного координуючого центру та забезпечення високого рівня міжвідомчої взаємодії.

Зокрема, у країнах Європейського Союзу функціонування системи управління процесами декарбонізації базується на принципах інтегрованості кліматичної політики в усі галузеві стратегії та наявності наднаціонального координаційного механізму. Важливу роль у цьому процесі відіграє Європейська Комісія, яка забезпечує узгодженість політик держав-членів у межах реалізації Європейського зеленого курсу (European Green Deal) [2]. Такий підхід дозволяє мінімізувати фрагментацію функцій та забезпечити стратегічну цілісність кліматичних заходів.

Показовим є також досвід окремих держав, зокрема Німеччини та Франції, де створено спеціалізовані органи та міжвідомчі координаційні платформи, відповідальні за формування та

Таблиця 1 – Інституційно-функціональна характеристика органів державного управління у сфері реалізації політики декарбонізації в Україні

Орган державного управління	Ключові функціональні повноваження	Системні проблеми та інституційні обмеження
Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України	Формування та реалізація державної політики у сфері зміни клімату та економічного розвитку; здійснення моніторингу викидів парникових газів; забезпечення виконання міжнародних екологічних зобов'язань; регулювання інвестиційної діяльності; підтримка підприємництва.	Обмежена інституційна спроможність; регуляторна нестабільність; недостатній рівень міжвідомчої координації та інтеграції політик.
Міністерство енергетики України	Розроблення та впровадження політики у сфері енергетики; стимулювання розвитку відновлюваних джерел енергії; формування політики енергоефективності та енергозбереження в паливно-енергетичному комплексі.	Наявність конфлікту стратегічних пріоритетів між забезпеченням енергетичної безпеки та декарбонізацією; обмежена інституційна спроможність і дефіцит профільних кадрів.
НКРЕКП	Державне регулювання енергетичних ринків; формування тарифної політики; створення регуляторних стимулів для розвитку відновлюваної енергетики.	Обмежена участь у стратегічному плануванні розвитку енергетичного сектору; нестабільність регуляторного середовища та нормативно-правової бази.
Держенергоефективності	Управління фондом декарбонізації та енергоефективної трансформації України; сприяння підвищенню рівня енергоефективності національної економіки; популяризація заходів «зеленого» переходу.	Слабка міжвідомча та кроссекторальна координація; хронічна недостатність фінансових ресурсів; відсутність підтримки масштабних проєктів у секторах промисловості.

Джерело: узагальнено автором

моніторинг кліматичної політики. Зокрема, у Німеччині функціонує Експертна рада з кліматичних питань (Expertenrat für Klimafragen), яка здійснює незалежну оцінку досягнення кліматичних цілей, аналізує дані про викиди та ефективність заходів [1]. У Франції важливу роль відіграє Вища рада з питань клімату (Haut Conseil pour le Climat), яка забезпечує незалежний науково-експертний супровід кліматичної політики, щорічний моніторинг її ефективності та відповідності міжнародним зобов'язанням Франції [4]. Наявність таких інституцій сприяє підвищенню узгодженості політики, прозорості прийняття рішень та ефективності досягнення цілей декарбонізації.

Крім того, міжнародний досвід демонструє важливість запровадження довгострокового стратегічного планування у сфері декарбонізації, яке супроводжується чітко визначеними цілями, індикаторами оцінки ефективності та механізмами контролю за їх досягненням. Наявність таких інструментів забезпечує передбачуваність державної політики та створює сприятливі умови для залучення інвестицій у низьковуглецевий розвиток.

Зокрема, згідно з аналітичними матеріалами Організації економічного співробітництва та розвитку, ефективна кліматична політика передбачає інтеграцію екологічних цілей у всі сфери державного управління, включаючи бюджетну, промислову та енергетичну політику [10; 11]. У свою чергу, Міжурядова група експертів зі зміни клімату наголошує, що досягнення кліматичних цілей можливе лише за умов системної координації між державними інституціями та впровадження довгострокових стратегій розвитку [6]. Зокрема, у Франціє діє Національна стратегія низьковуглецевого розвитку (Stratégie Nationale Bas-Carbone), яка передбачає конкретні економічні та технологічні кроки для досягнення вуглецевої нейтральності до 2050 р. [9].

Таким чином, узагальнення міжнародного досвіду дозволяє констатувати, що підвищення ефективності державного управління у сфері декарбонізації потребує інституційної консолідації, посилення координаційних механізмів та впровадження стратегічно орієнтованих підходів до формування кліматичної політики.

З метою глибшого розуміння особливостей інституційного забезпечення кліматичної політики доцільним є проведення порівняльного аналізу моделей державного управління процесами декарбонізації в Україні та країнах Європейського Союзу (табл. 2).

Наведені у таблиці порівняльні інституційні характеристики, зокрема особливості організаційної структури, підходи до стратегічного планування, інструменти реалізації політики та роль місцевого самоуправління, свідчать, що ефективна реалізація політики декарбонізації потребує не лише формального визначення повноважень,

Таблиця 2 – Порівняльна характеристика інституційного забезпечення політики декарбонізації в Україні та Європейському Союзі

Критерій порівняння	Україна	Європейський Союз
Інституційна структура	Фрагментована система управління з розподілом повноважень між кількома органами без чіткого єдиного координатора	Ієрархічно узгоджена багаторівнева система з визначеним координаційним центром (Європейська Комісія)
Координація політик	Недостатній рівень міжвідомчої взаємодії; відсутність ефективних механізмів узгодження рішень	Високий рівень координації між інституціями та державами-членами; інтеграція кліматичної політики в інші сфери державного управління
Стратегічне планування	Наявність окремих стратегічних документів, які часто не узгоджені між собою	Комплексне довгострокове планування в межах єдиної стратегії (European Green Deal)
Регуляторна стабільність	Нестабільність нормативно-правового середовища; часті зміни політики	Відносно стабільна регуляторна база з чіткими довгостроковими орієнтирами
Інструменти реалізації політики	Обмежене використання економічних стимулів; залежність від зовнішнього фінансування	Розвинена система інструментів (вуглецеве ціноутворення, субсидії, гранти, пільгові кредити)
Роль місцевого рівня	Обмежена спроможність органів місцевого самоврядування	Активна участь регіонів і громад у реалізації кліматичної політики

Джерело: узагальнено автором

а й узгодженої взаємодії інституцій, стабільного регуляторного середовища та наявності комплексних механізмів управління. Зазначені висновки підтверджуються результатами інтегрального оцінювання, наведеними в табл. 3.

Інтегральна оцінка здійснена методом зваженої суми виставлених експертних оцінок: за визначеними критеріями встановлено ваги, проведено оцінювання за шкалою від 1 до 5 балів для України та ЄС і розраховано зважені значення. Інтегральний показник визначено як суму отриманих оцінок, що забезпечує узагальнене порівняння ефективності інституційних систем.

Проведене інтегральне оцінювання показало, що ефективність інституційного забезпечення в Україні (2,30) суттєво нижча, ніж у ЄС (4,85), з найбільшими розривами у міжвідомчій координації, інституційній узгодженості та інструментах реалізації політики декарбонізації. Це свідчить про відсутність цілісної моделі управління декарбонізацією та обґрунтовує необхідність її реформування з орієнтацією на європейські підходи.

По-перше, необхідним є створення єдиного координаційного центру з питань кліматичної політики та декарбонізації, який забезпечуватиме узгодженість дій між центральними органами виконавчої влади. Такий орган має виконувати функції стратегічного планування, моніторингу та оцінки ефективності реалізації кліматичної політики, що дозволить подолати фрагментацію повноважень між різними органами та підвищити керованість процесів.

По-друге, доцільним є закріплення відповідальності за досягнення конкретних цілей декарбонізації за окремими суб'єктами державного управління. Це сприятиме підвищенню інституційної прозорості та підзвітності органів влади.

Таблиця 3 – Інтегральна оцінка ефективності інституційного забезпечення політики декарбонізації в Україні та ЄС

Критерій оцінювання	Ваговий коефіцієнт	Україна (оцінка, 1–5)	ЄС (оцінка, 1–5)	Зважена оцінка Україна	Зважена оцінка ЄС
Інституційна узгодженість	0,20	2	5	0,40	1,00
Рівень міжвідомчої координації	0,20	2	5	0,40	1,00
Стратегічне планування	0,15	3	5	0,45	0,75
Регуляторна стабільність	0,15	2	4	0,30	0,60
Інструменти реалізації	0,15	2	5	0,30	0,75
Роль місцевого рівня	0,15	3	5	0,45	0,75
Інтегральний показник	**1,00**	**–**	**–**	**2,30**	**4,85**

Джерело: розраховано автором на основі експертних оцінок

По-третє, важливим напрямом є посилення механізмів міжвідомчої координації, зокрема шляхом запровадження постійно діючих міжвідомчих робочих груп або координаційних платформ. Це дозволить забезпечити інтеграцію кліматичної політики в енергетичну, промислову та економічну політики держави.

По-четверте, необхідно забезпечити гармонізацію стратегічних документів у сфері кліматичної політики, включаючи узгодження національних планів з енергетики та клімату з іншими державними стратегіями розвитку. Впровадження єдиної системи стратегічного планування сприятиме підвищенню послідовності державної політики.

По-п'яте, доцільним є розширення інструментів економічного стимулювання декарбонізації, зокрема не лише вдосконалення існуючого механізму вуглецевого оподаткування, але й запровадження та розвиток системи торгівлі викидами парникових газів, що передбачено зобов'язаннями України в межах Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Впровадження такої системи сприятиме підвищенню ефективності ціноутворення на вуглецеві викиди, створенню ринкових стимулів для скорочення викидів та подальшої інтеграції України до європейського кліматичного простору.

По-шосте, доцільно формувати систему організаційних, кадрових, аналітичних, фінансових і координаційних механізмів, що дозволить органам місцевого самоврядування якісно розробляти та забезпечувати виконання місцевих кліматичних і енергетичних планів. У цьому контексті пріоритетного значення набувають інтеграція кліматичних цілей у місцеве стратегічне й просторове планування, розвиток муніципальних систем енергетичних даних і моніторингу, формування портфеля інвестиційно підготовлених проєктів декарбонізації, а також посилення вертикальної та горизонтальної координації між різними рівнями влади. Інституційна система декарбонізації промислових територій, зокрема тих, що спеціалізуються на видобутку вугілля, має доповнюватися інструментами справедливої трансформації, орієнтованими на диверсифікацію локальної економіки, підтримку зайнятості та залучення зацікавлених сторін до вироблення рішень.

Наукова новизна запропонованих рекомендацій полягає у комплексному підході до вдосконалення інституційного забезпечення політики декарбонізації, який поєднує елементи централізації стратегічного управління з одночасним посиленням горизонтальної координації та ролі місцевого рівня. Практична значущість результатів дослідження полягає у можливості їх використання при формуванні та реалізації державної кліматичної політики, а також у процесі адаптації національного законодавства до стандартів Європейського Союзу.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що система державного управління у сфері декарбонізації в Україні характеризується наявністю суттєвих інституційних дисфункцій, зокрема фрагментарністю управлінських повноважень та недостатнім рівнем міжвідомчої координації. Відсутність єдиного координаційного центру управління процесами декарбонізації зумовлює зниження ефективності формування та реалізації державної кліматичної політики.

Порівняльний аналіз із практиками Європейського Союзу засвідчив, що ефективна реалізація політики декарбонізації базується на інтегрованому підході, який передбачає наявність чітко структурованої інституційної системи, високий рівень координації між суб'єктами управління та узгодженість стратегічних документів. На відміну від цього, в Україні спостерігається недостатня системність та послідовність у впровадженні кліматичних заходів, що обмежує досягнення стратегічних цілей у сфері низьковуглецевого розвитку.

Обґрунтовано, що підвищення ефективності державного управління у сфері декарбонізації потребує комплексного реформування інституційного забезпечення, зокрема створення єдиного координаційного механізму, чіткого розмежування повноважень, посилення міжвідомчої взаємодії та гармонізації стратегічного планування. Важливим також є розширення економічних інструментів стимулювання декарбонізації та зміцнення ролі органів місцевого самоврядування.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів сприятиме формуванню цілісної та ефективної системи державного управління у сфері кліматичної політики, підвищенню рівня відповідності України європейським стандартам, а також створенню передумов для сталого та низьковуглецевого розвитку національної економіки.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому аналізі механізмів інтеграції кліматичної політики в галузеві стратегії, а також у розробленні інструментів оцінки ефективності державного управління процесами декарбонізації.

Список використаних джерел:

1. Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. Federal Climate Change Act (Klimaschutzgesetz). URL: https://www.gesetze-im-internet.de/ksg/ (дата звернення: 05.04.2026).

2. European Commission. The European Green Deal. 2019. URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en (дата звернення: 05.04.2026).

3. Ge M., Friedrich J. and Vigna L. Where Do Emissions Come From? 4 charts explain greenhouse gas emissions by sectors. URL: https://www.wri.org/insights/4-charts-explain-greenhouse-gas-emissions-countries-and-sectors (дата звернення: 13.04.2026).

4. Haut Conseil pour le Climat. 2025 Annual report “Reviving climate action in response to growing impacts and weakened governance”. URL: https://www.hautconseilclimat.fr/en/publications/2025-annual-report-reviving-climate-action-in-response-to-growing-impacts-and-weakened-governance/ (дата звернення: 05.04.2026).

5. International Energy Agency. The energy sector is central to efforts to combat climate change. URL: https://www.iea.org/spotlights/the-energy-sector-is-central-to-efforts-to-combat-climate-change (дата звернення: 13.04.2026).

6. IPCC. Climate Change 2023: Synthesis Report. A Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. URL: https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_FullVolume.pdf (дата звернення: 05.04.2026).

7. Lyulyov O., Pimonenko T., Kwilinski A., Dzwigol H., Dzwigol-Barosz M., Pavlyk V., Barosz P. The Impact of the Government Policy on the Energy Efficient Gap: The Evidence from Ukraine. Energies. 2021. Vol. 14. No. 2. Art. 373. DOI: https://doi.org/10.3390/en14020373 (дата звернення: 05.04.2026)

8. Makurin A.V., Usatenko O.V., Shyshkova N.L. Current tools to control decarbonization in Ukraine both governmentally and locally. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2024. № 3. P. 108–115. DOI: https://doi.org/10.33271/nvngu/2024-3/108 (дата звернення: 05.04.2026)

9. Ministère de la Transition écologique. Stratégie nationale bas-carbone. URL: https://www.ecologie.gouv.fr/strategie-nationale-bas-carbone-snbc (дата звернення: 05.04.2026).

10. OECD. Governing for the green transition 2025 . URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/governing-for-the-green-transition_0608c8e1/5b0aa7d0-en.pdf

11. OECD. Green budgeting in OECD countries 2024. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/04/green-budgeting-in-oecd-countries-2024_3c771827/9aea61f0-en.pdf

12. Pavlov K., Pavlova O., Holovchak M., Rutkowski M., Karkovska V., Kornatka A., Dziurakh Y. Assessment of the effectiveness of managing Ukraine’s energy transition: An indicator analysis and comparison with selected European Union countries. *Energies*. 2026. Vol. 19. No. 1. Art. 150. DOI: https://doi.org/10.3390/en19010150 (дата звернення: 05.04.2026)

13. Гнедіна К. В., Сорока А. В. Декарбонізація економіки як чинник забезпечення кліматично нейтрального майбутнього: сучасні виклики і перспективи в Україні та світі. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-76 (дата звернення: 05.04.2026).

14. Горбач В. Фінансові інструменти декарбонізації: механізми зелених облігацій та ESG-інвестицій. *Економіка та суспільство*. 2025. № 75. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-33 (дата звернення: 05.04.2026).

15. Кабінет Міністрів України. Деякі питання Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства. Постанова № 903 від 21 липня 2025 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2025-%D0%BF#n31 (дата звернення: 05.04.2026).

16. Купалова Г., Дуднік М. Політика декарбонізації економіки України в державному регулюванні природоохоронної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2026. № 1. С. 183–189.

References:

1. Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz. Federal Climate Change Act (Klimaschutzgesetz). Available at: https://www.gesetze-im-internet.de/ksg/

2. European Commission (2019). The European Green Deal. Available at: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

3. Ge M., Friedrich J. and Vigna L. (2024). Where Do Emissions Come From? 4 charts explain greenhouse gas emissions by sectors. Available at: https://www.wri.org/insights/4-charts-explain-greenhouse-gas-emissions-countries-and-sectors

4. Haut Conseil pour le Climat. 2025 Annual report “Reviving climate action in response to growing impacts and weakened governance”. Available at: https://www.hautconseilclimat.fr/en/publications/2025-annual-report-reviving-climate-action-in-response-to-growing-impacts-and-weakened-governance/

5. International Energy Agency. The energy sector is central to efforts to combat climate change. Available at: https://www.iea.org/spotlights/the-energy-sector-is-central-to-efforts-to-combat-climate-change

6. IPCC (2023). Climate Change 2023: Synthesis Report. Available at: https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_FullVolume.pdf

7. Lyulyov O., Pimonenko T., Kwilinski A., Dzwigol H., Dzwigol-Barosz M., Pavlyk V., Barosz P. (2021). The Impact of the Government Policy on the Energy Efficient Gap: The Evidence from Ukraine. *Energies*, vol. 14, no. 2, art. 373. DOI: https://doi.org/10.3390/en14020373

8. Makurin A.V., Usatenko O.V., Shyshkova N.L. (2024). Current tools to control decarbonization in Ukraine both governmentally and locally. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, no 3, pp. 108–115. DOI: https://doi.org/10.33271/nvngu/2024-3/108

9. Ministère de la Transition écologique. *Stratégie nationale bas-carbone.* Available at: https://www.ecologie.gouv.fr/strategie-nationale-bas-carbone-snbc

10. OECD (2025). Governing the green transition 2025. Available at: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/governing-for-the-green-transition_0608c8e1/5b0aa7d0-en.pdf

11. OECD (2024). Green budgeting in OECD countries 2024. Available at: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/04/green-budgeting-in-oecd-countries-2024_3c771827/9aea61f0-en.pdf

12. Pavlov K., Pavlova O., Holovchak M., Rutkowski M., Karkovska V., Kornatka A., Dziurakh Y. (2026). Assessment of the effectiveness of managing Ukraine's energy transition: An indicator analysis and comparison with selected European Union countries. *Energies*, vol. 19, no. 1, art. 150. DOI: https://doi.org/10.3390/en19010150

13. Hnedina K. V., Soroka A. V. (2023). *Dekarbonizatsiia ekonomiky yak chynnyk zabezpechennia klimatychno neitralnoho maibutnoho: suchasni vyklyky i perspektyvy v Ukraini ta sviti* [Decarbonization of the economy as a factor in ensuring a climate-neutral future: current challenges and prospects in Ukraine and the world]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 54. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-76 (in Ukrainian)

14. Horbach V. (2025). *Finansovi instrumenty dekarbonizatsii: mekhanizmy zelenykh oblihatsii ta ESG-investytsii* [Financial instruments of decarbonization: mechanisms of green bonds and ESG investments]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 75. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-33 (in Ukrainian)

15. Kabinet Ministriv Ukrainy (2025). *Deiaki pytannia Ministerstva ekonomiky, dovkillia ta silskoho hospodarstva.* Postanova № 903 vid 21 lypnia 2025 r. [Some issues of the Ministry of Economy, Environment and Agriculture. Resolution No. 903 of July 21, 2025.]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2025-%D0%BF#n31 (in Ukrainian)

16. Kupalova H., Dudnik M. (2026). *Polityka dekarbonizatsii ekonomiky Ukrainy v derzhavnomu rehuliuvanni pryrodookhoronnoi diialnosti* [The policy of decarbonization of the Ukrainian economy in state regulation of environmental protection activities]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences,* vol. 1, pp. 183–189. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 14.04.2026
Дата прийняття статті: 05.05.2026
Дата публікації статті: 20.05.2026